

Posudek disertační práce Dominika Aleše „Metodika hodnocení kvality hlavních ulic“.

Po časech, kdy nejslavnější architekt 20. století Le Corbusier označil ulici za hlavního nepřítele města, přichází doba vystřízlivění z modernismu, a to zejména ve stavbě měst. Technicistní přístup vědy a techniky svými objevy a spočitatelnými fakty zastínil některé jemné faktory plánování měst, které jsou obtížně zachytilitelné propočty, a proto jim soudobá materialistická společnost věnuje málo pozornosti. Na veřejných prostranstvích měst doposud vítězila a často stále vítězí zejména automobilová doprava s exaktně danými nároky propustnosti a bezpečnosti provozu, proti které jsou ostatní požadavky často označovány za pouhé pocity. Úspěch dánského architekta Jana Gehla ve snaze vrátit městům přívětivou lidskou podobu je podložen zejména exaktní prací s daty a pečlivým pozorováním a hodnocením veřejných prostranství města Kodaně. Díky jeho práci se najednou vedle čistě dopravních metod a hodnocení, vedených zejména starostí o auta, objevila na scéně starost o člověka a jeho potřeby ve spočitatelné podobě, kterou veřejnost a odpovědní správci a politici museli díky statistikám a vědeckému záběru uznat. Dominik Aleš jde ve své práci podobnou cestou. Dobře ví, že kvalitu nelze kvantifikovat, zároveň je mu však zřejmé, že bez srovnání není možné dojít k poznání. Rozbor kvalitativních parametrů pro popis hlavních ulic by mohl být skvělým vodítkem pro správu města a navrhování nových ulic. Města byla vždy stavěna ve struktuře ulic a náměstí snad s jedinou výjimkou v éře modernismu, kdy ulice nahrazovaly silnice. Dominik Aleš je přítelem městské ulice a svoji pozornost zaměřuje na jejich kvalitu pro život města.

Na předložené práci si cením pečlivý přístup k výstavbě argumentace a práci se slovy. Aspirant vedle teoretického rozboru prokázal schopnost náročného sběru dat v terénu a evidentně musel nadchnout a zapojit množství dobrovolníků. Práci doporučuji přijmout. Autorovi bych doporučil, aby práci dopracoval a vydal knižně. Moje věcné poznámky jsou tedy spíše doporučením pro knižní vydání než kritikou samotné školní práce, která podle mého názoru bohatě splňuje svůj účel.

Doporučení pro knižní vydání:

Knižní forma jistě bude vyžadovat úpravy formulací, aby se dostaly blíže k laickému čtenáři, ale to autor uzná sám. Doporučil bych se zamyslet a popsat rozdíly mezi jednotlivými kritérii hodnocení. Je zřejmé, že všechny nemají stejnou váhu a mnohé z nich navzájem souvisí. Proto by bylo dobré tyto vztahy popsat. Nebude pochyb o tom, že šířka chodníku je důležitější, než počet znečištěných rabat, i když je zřejmé, že čistotu ulic nelze pro jejich vnímání podceňovat. Ze sebraného materiálu by bylo dobré dále rozvést úvahy a doporučení pro město, jak s hodnocením dále nakládat a co by se mělo zlepšit. Kdyby si města takovým způsobem monitorovala nejen proudy vozidel a čistotu ovzduší, ale i parametry svých hlavních ulic, jistě by se v nich lépe žilo. Úvodní rozbor pojmů má velký smysl, osobně bych však byl zdrženlivější s výrazem „pročišťování“, protože minimálně ze tří popisovaných dokumentů IPR je zřejmé, že by zde (v Praze) mělo dojít spíše určitě bližšímu vzájemnému „sladění“ pojmů, i když autor se znalostí instituce podává obhajitelná vysvětlení, proč se různí. Rozbor by tak mohl mířit spíše dovnitř samotné instituce než ke čtenáři.

Další poznámky jsou spíše drobnějšího rázu, u parametru C2 se šířka chodníku nerovná pocitu bezpečí, C3 nejlépe v davu by bylo vhodnější popsat množstvím lidí na 1m šířky chodníku za 1 minutu (v textu je zabudované, že to musí čtenář hledat), u C4 by bylo lepší limit nezalamovat, u D1 by se hodil náskok, který vysvětlí parametr, protože převodem na % úseků právě po 7 m se situace znepráhlední, dále říci „výloha“ a „živá výloha“ jako dvě kategorie není jazykově správně, u D2 jsem nepochopil, jestli se jedná o čisté prosklení vůči zdi, nebo o druh fasády vůči jinému druhu, u E1 pochybuji o smyslu parametru, E4 mluví spíše o sociální kontrole, přičemž mezi nebytové domy se řadí i divadla, obchodní domy, galerie, a ty pak kritérium neplní, i když by měla, spon stromů v F1 souvisí s jejich korunou, např. platan není vhodné sázet na spon 7,5 m, to by se mu nedařilo, u F2 je dobré si uvědomit, že lavičky lidé vyhledávají spíše v parcích a na náměstích, než na samotné ulici, pokud nemá například zelený pás s pěší cestou uprostřed (tedy parkovou úpravu), nebo se nejedná o pěší zónu.

3. května 2018

Ing. arch. Pavel Hnilička